

paa flere Steder). Et æret Medlem her til Venstre siger, at det er Elfselbet paa flere Steder; det kan nok være, men dette staar nu for mig som Noget, jeg veed der er fset, og det ærede Medlem fra Aarhus Amts 1ste Valgfreds vil ved indrømme mig, at noget Saadant vilde et Sogneraad i vore Dage ikke kunne gjøre; det vilde i saa Fald absolut faae Dom for, at det skulde lyde Ministeriet. (En Stemme: Hvorfor?) Det ligger ganske simpelt i Sagens Natur og i Sogneraadernes hele retslige Stilling. Jeg skal imidlertid ikke indlade mig paa at disputere med det ærede Medlem derom; men jeg tror, at min Opfattelse i den Henseende er rigtig, hvad man jo i alt Fald vilde kunne faae at se, hvis Sagen blev gjort til Gjenstand for en retslig Undersøgelse. Jeg tror derfor ikke, at Sogneraadene ville vinde Noget ved at gjøre disse Ting til Gjenstand for retslig Omgang; men derimod tror jeg, at Sagen er aldeles naturlig henvisst til Behandling her i Thinget, medens jeg dog ikke skal indlade mig paa at bedømme, om just den Form, som her er valgt, er den rette. Jeg for mit Bedkommende vilde ikke reise denne Sag paa denne Maade; men da den nu er kommen frem, vil jeg ikke unddrage mig fra at udtale mig om den og at stemme derefter. Det er i denne Henseende, at jeg har udtalt, at jeg fra mit Standpunkt bestemt misbilliger den høitærede Ministers Fremgangsmaade, og det er i denne Henseende, at jeg ogsaa vil være med til at opfordre Thinget, hele Rigsdagen, Lovgivningsmagten til, om fornødent gjøres, at gribe ind for at faae en Forandring i en saadan Bilkaarlighed, thi det er det Bilkaarlige i Sagen, som er mig og ogsaa Sogneraadene imod. — Der er et mærkværdigt Moment i den høitærede Ministers Argumentation, og det er det Spørgsmaal: hvorvidt Kommunerne have Raad til at gjøre det og det. Jeg skulde næsten være tilbøielig til at have den Mening, at det er der egentlig ingen Andre, der rigtig veed end Kommunerne selv. Man kan ganske vist have en Slags Udfigt over en Kommunes Status, og man kan ogsaa have en Mening om dens Formuestilstand osv.; men, hvorvidt den paa et givet Standpunkt i egentlig Forstand har Raad til at foretage en Udgift, er der i Grunden ingen Andre end Kommunerne selv, der veed; thi det kan bero paa mange andre Ting end den ligefremme Formuestilstand. Der kan jo forestaa en Kommune saadanne Udgifter, som gjøre, at den i Dieblisset ikke har Raad til at foretage sig Sligt. Den kan f. Ex. vide med Bished, at den i den nærmeste Fremtid vil komme til at afholde saadanne Udgifter paa andre Omraader, som ville forbyde den at gjøre Noget løseligt eller let hen med sine Penge. Der kan ogsaa være andre Omstændigheder tilstede. En Kommune kan være begavet med en Lærer, som den ikke ønsker skal faae et Tillæg, fordi den øn-

sker at blive ham loit snarest muligt, og der kan være mange andre Omstændigheder, som kunne gjøre, at man kan være meget betænkelig ved en saadan Forhøielse. Det kan den høitærede Minister ikke sidde her i Kjøbenhavn og se, og det kunne Skoleaadene omkring i Landet heller ikke se. Det er Noget, som ikke en Gang kommer til deres Kundskab; men ikke desto mindre bør det tages i Betragtning, og det forekommer mig derfor, at dette: om Kommunerne have Raad dertil, er et overmaade vaagt og løst Grundlag at gaa ud fra ved Bedømmelsen af en Sag som den foreliggende. Jeg skal imidlertid ikke indlade mig videre paa den høitærede Ministers Argumenter. For mig staar det som noget aldeles Afgjort, at det ligger i Bestaffenheden af det Strid, som den høitærede Minister har gjort, at Ministeriet i saa Henseende er inkompetent. Der er en Betragtning, som først blev fremdragen af den ærede Forslagsstiller, og som senere blev omtalt af den høitærede Minister, men som jeg skal komme tilbage til, fordi jeg tror, at man ikke har set ret paa den. Det er Tilvebringelsen af Reguleringssummerne. Jeg vil ikke negte ligeoverfor den ærede Forslagsstiller, at der vel vil kunne træffes enkelte unge Lærere, der med Hensyn til deres Fremtid ville være fristede til at holde noget tilbage paa Ansættelsen af Reguleringssummerne, men det vil ikke lykkes dem i nogen synderlig høj Grad. Sagen er nemlig den, at man aldeles umiddelbart ikke alene er kontrolleret af Sogneraadet, men man er ogsaa umiddelbart henvisst til at benytte den Ansættelse af Betalingen for Sød, som Ministeriet har opgivet; man kan ikke sætte en vilkaarlig Sum, men man er nødt til at holde sig til det, der er opgivet i saa Henseende. Med Hensyn til Driften af Jorden, saa kan man jo ganske vist opgive den noget forskjellig, men dog ikke synderligt afvigende fra, hvad den almindelige Bevidsthed i Kommunen sætter den til. Det er Noget, som Peer og Paul ser hver Dag paa, hvad Skolelæreren avler og ikke avler, og hvilken Gavn han har af Jorden og hvilken Gavn han ikke har, det er Noget, som Enhver veed, saa det er ikke let at slippe derfra. Jeg tror saaledes ikke, at ret Mange ville falde i den Fristelse. Men der er et andet Sted, hvor der er en Fristelse, der er af en ganske anden alvorlig Bestaffenhed, og som jeg statistisk kan godtgjøre har en væsentlig Indflydelse paa Reguleringssummerne, og det er Skoleaadernes Forpligtelse til at udrede Pension; thi jo høiere Reguleringssummerne ere, desto høiere skulle Pensionerne være. Det er man bange for, og saa sætter man Reguleringssummerne saa yderligt ned som muligt. Jeg kan paavise dette efter en lille statistisk Bog; men jeg har den desværre ikke ved Haanden, da jeg ikke tænkte paa, at dette Punkt vilde komme frem, som er kommet frem, da jeg ellers skulde have havt den ved Haanden. Den er udgivet af en Skolelærer